

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030

Vstupná správa

Úrad vlády SR
Sekcia regionálneho rozvoja

Október 2017

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O STRATÉGIÍ	
Názov stratégie	<i>Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030</i>
Zadávatel' stratégie	<i>Ing. Igor Federič, vedúci Úradu vlády Slovenskej republiky</i>
Gestor tvorby stratégie	<i>JUDr. Eva Zelizňaková, MSc., PhD., generálna riaditeľka sekcie regionálneho rozvoja Úradu vlády SR</i>
Koordinátor tvorby stratégie	<i>Ing. Attila Tóth, PhD.</i>
Doba tvorby stratégie	<i>2017 – 2018</i>
Schvaľovateľ stratégie	<i>vláda SR</i>
Kontext vzniku stratégie	<p><i>Úloha tvorby novej stratégie regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 bola zadefinovaná v aktualizovanej Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR, a schválená uznesením vlády č. 222/2014.</i></p> <p><i>Zadávatel' stratégie (Úrad vlády SR) je zodpovedný za politické zadanie vytvorenia stratégie, menuje gestora prípravy tvorby stratégie a schvaľuje Vstupnú správu a rozhoduje o ďalšom postupe tvorby stratégie navrhutej vo Vstupnej správe.</i></p>
Predbežná vízia	<i>Slovensko je krajina úspešných udržateľne sa rozvíjajúcich obcí, miest a regiónov odolných voči globálnym ekonomickým výkyvom, poskytujúcich kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život obyvateľov, pre rozvoj podnikateľských aktivít, domáceho a zahraničného kapitálu a atraktívna pre návštevníkov a turistický ruch.</i>
Cieľ tvorby stratégie	<p><i>Cieľom stratégie je podpora udržateľného dynamického inkluzívneho rozvoja komunit a modernej inovačne orientovanej ekonomiky v regiónoch, mestách a obciach Slovenska v prospech zlepšenia životných podmienok ich obyvateľov, kvality ich sídelného prostredia, vytvorenia podmienok pre využitie ich špecifických potenciálov, udržateľné a efektívne využitie ľudských, ekonomických a prírodných zdrojov, ich rozvoj a ochrana.</i></p> <p><i>Pri tom bude potrebné:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• Zvýšiť efektívnosť jednotlivých priestorovo relevantných politík ich vzájomnou koordináciou na základe reflektovania národných strategických dokumentov, spolu s celkovou koordináciou medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a ich strategickými zámermi,</i> <i>• Zvýšiť efektívnosť využitia vnútorného potenciálu rozvoja regiónov, miest a obcí posilnením väzieb odvetvových politík na priestor regiónov a obcí a vzájomným prepojením regionálneho a územného plánovania,</i> <i>• Zvýšiť efektívnosť využitia zdrojov regiónov, miest a obcí posilnením kapacít, aktívnej účasti a zodpovednosti jednotlivých aktérov ich rozvoja a vytvorením adekvátneho priestoru pre ich účasť na riadení rozvoja</i>

Obsah

I. Východiská pre formulovanie stratégie regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2030	5
1. Definícia a analýza identifikovaných problémov a ich okolia.....	5
2. Zhrnutie vstupnej analýzy identifikovaných problémov	9
3. Regulačný rámec pre tvorbu Stratégie.....	13
4. Hlavné výstupy porovnávacej analýzy.....	14
Prehľad výstupov analýzy dostupných dôkazov.....	15
5. Zhrnutie analýzy budúceho vývoja.....	16
6. Vybrané analytické východiská predbežnej vízie	17
II. Projektová časť	18
1. Organizácia tvorby stratégie	18
Zoznam zainteresovaných strán	21
Odhad nákladov a harmonogram tvorby stratégie	21
Hlavné riziká tvorby stratégie	22
2. Odporúčanie ďalšieho postupu	23
3. Návrh členov tímu pre tvorbu stratégie	23
4. Zoznam príloh.....	24

Úvod

Úloha vypracovať novú stratégiu regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (ďalej len „**stratégia**“) vyplýva z aktualizácie Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR schválenej uznesením vlády č. 222/2014 k Návrhu Aktualizácie Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR. **Nová stratégia pri naplňaní jej cieľa** vychádza najmä z potreby **zvýšiť efektívnosť jednotlivých priestorovo relevantných rezortných politík** ich priestorovou, časovou a vecnou koordináciou **na základe rámca tvoreného národnými strategickými dokumentmi** (Národný investičný plán, vnútroštátna implementácia Agendy 2030), **nadradených medzinárodných dokumentov** (Agenda 2030, Habitat III, Územná agenda 2030 EÚ), a na základe **udržateľného využívania špecifického územného kapitálu jednotlivých regiónov, miest a obcí**. Stratégia zohľadňuje potrebu **zvýšiť efektívnosť využitia vnútorných potenciálov** ich rozvoja **posilnením väzieb odvetvových politík na priestor regiónov a obcí, a vzájomným prepojením regionálneho a územného plánovania**, ako aj **posilnením kapacít, aktívnej účasti a zodpovednosti jednotlivých aktérov regionálneho a územného rozvoja a vytvorením adekvátneho priestoru pre ich účasť na jeho riadení**.

Nesúlad medzi rozdelením kompetencií a zdrojov a nedostatočná koordinácia opatrení medzi jednotlivými úrovňami verejnej správy vyúsťujú do neefektívneho využívania verejných zdrojov pre podporu regionálneho a územného rozvoja, ako aj nedostatočnej finančnej a organizačnej koordinácie opatrení, ktoré sú orientované na zabezpečenie dynamického udržateľného rozvoja regionálnych ekonomík ako základného predpokladu zamestnanosti a zabezpečenia kvality života. Potenciál rozvoja regiónov, miest a obcí nie je dostatočne využívaný a chýba spätná väzba, účinné monitorovanie a hodnotenie efektov prijímaných opatrení ako východiská pre efektívne riadenie regionálneho rozvoja. Dôsledkom je prehľbovanie regionálnych disparít a nedostatočný priemet tempa rastu ekonomiky do zvyšovania kvality života v regiónoch pri zabezpečení udržateľnosti rozvoja.

Stratégia bude základným nástrojom regionálnej politiky pre koordináciu činností a postupov príslušných orgánov a organizácií podieľajúcich sa na hospodárskom, sociálnom a územnom rozvoji na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni s cieľom zabezpečiť efektívnosť využívania zdrojov, zvýšiť konkurencieschopnosť a udržateľnosť hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja a zabezpečiť vyrovnávanie negatívne pôsobiacich hospodárskych a sociálnych rozdielov medzi regiónmi.

Úlohou sekcie regionálneho rozvoja Úradu vlády Slovenskej republiky je v spolupráci s aktérmi regionálneho rozvoja na úrovni obcí, miest, regiónov i na celoštátnej úrovni pripraviť podklad na rokovanie vlády SR za účelom určenia a schválenia priorít, princípov, cieľov a nástrojov regionálnej politiky SR. Stratégia má byť zrozumiteľná, konštruktívna a výstižná tak, aby obsahovala jednoznačne hodnotiteľné ciele, pričom dôraz je kladený na previazanosť politík jednotlivých rezortov, participáciu a rešpektovanie záujmov všetkých skupín dotknutých aktérov.

I. Východiská pre formulovanie stratégie regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2030

1. Definícia a analýza identifikovaných problémov a ich okolia

Pri definovaní problémov sa kládol dôraz na ich závažnosť, povahu a systémové súvislosti. V rámci stretnutí prípravného tímu boli identifikované štyri hlavné oblasti:

a) Hospodársky rozvoj:

Udržateľnosť, výkonnosť a konkurencieschopnosť ekonomiky na úrovni štátu, ako aj na úrovni regiónov, miest a obcí je založená na efektívnom a udržateľnom zhodnotení prírodných, surovínových a ľudských zdrojov a infraštruktúry v regiónoch, na diverzifikácii, inovatívnosti, vysokej pridanej hodnote a na jej využití pre rozšírenú reprodukciu v národnej ekonomike a pre podporu motivácie pracovnej sily cez zvyšovanie kvality života.

○ **Problém:**

Pozitívny vývoj národného hospodárstva na makroekonomickej úrovni sa nepremiata podľa očakávaní do vyrovnávania regionálnych disparít, do zlepšenia štruktúry ekonomiky a jej diverzifikácie, a neprináša taký rast kvality života obyvateľov vo všetkých regiónoch, ktorý by sa dal očakávať podľa makroekonomických indikátorov.

Vysoký rast produktivity práce je vo väčšine regiónov vyvolaný zavádzaním robotizácie do výroby a s tým súvisiacim poklesom potreby zamestnávať menej kvalifikovanú pracovnú silu, viac než investíciami do zvyšovania ľudských kapacít.

Vysoká citlivosť národnej ekonomiky voči vonkajším vplyvom je spojená s nízkym využitím vnútorných zdrojov v regiónoch, nízkou diverzitou skladby regionálneho produktu, dominanciou veľkých podnikateľských subjektov zo zahraničia v exporte, nízkym pokrytím domácej spotreby domácou produkciou, nízkou previazanosťou ekonomiky s domácimi zdrojmi inovácií, nízkou pridanou hodnotou exportu a minimálnym využitím vznikajúcej pridanej hodnoty na rozšírenú reprodukciu v rámci regionálnej ekonomiky. Pri rozhodovaní o verejnej podpore investícií chýba kritérium pridanej hodnoty výsledného produktu a nezohľadňuje sa ani potreba kooperácie medzi subjektmi na jednotlivých úrovniach od prvovýroby cez spracovanie surovín až po výsledný produkt a jeho realizovanie na trhu.

Významným impulzom regionálneho rozvoja sú dlhodobé verejné investície pochádzajúce zo zdrojov EÚ (viac ako 95 %), hoci tieto majú mať povahu len doplnkových zdrojov. V kontexte očakávaných zmien vo financovaní zo zdrojov EÚ po roku 2020 bude potrebné sústrediť sa v oveľa väčšej miere na zapojenie iných zdrojov a to tak verejných, ako aj zdrojov súkromného sektora. Navyše, dôraz musí byť kladený na efektívne využitie verejných zdrojov. Preto bude potrebné vytvoriť priestorovo-organizačné, legislatívne a inštitucionálne predpoklady pre takúto aktivizáciu zdrojov.

○ **Príčiny a dôsledky problému:**

Príčinou vyššie uvedených problémov sa javí dominantná pozornosť venovaná makroekonomickej dimenzii hospodárskej politiky a nedostatočný dôraz na budovanie silnej ekonomiky v regiónoch založenej na efektívnom využití ich vlastných prírodných alebo ľudských zdrojov a potenciálov.

K tomu prispieva aj silné centrálné riadenie národnej ekonomiky realizované cez rezortné prístupy, ktoré sa dostávajú do konfliktu nielen s komplexnosťou hospodárskeho rozvoja regiónov, ale aj do konfliktu s možnosťou postihnúť regionálne špecifiká z polohy centra. Regióny, mestá a obce nie sú vybavené právomocami umožňujúcimi tvorbu vlastných problémovo orientovaných stratégií hospodárskeho rozvoja ich územia, ktoré by boli založené na podpore využitia lokálnych

a regionálnych zdrojov a orientované na uspokojenie lokálneho/regionálneho dopytu, čo by posilnilo udržateľnosť a odolnosť regionálnej ekonomiky.

Regiónom, mestám a obciam chýba podpora rozvoja vedomostne založenej spoločnosti a ekonomiky, nedostatočné je aj pôsobenie univerzít v regiónoch ako hybných síl vedomostne založenej ekonomiky (t.j. ako centier pre vznik, transfer a šírenie inovácií, centier vzdelávania pre potreby regionálnej ekonomiky), ale aj pri tvorbe stratégie regionálneho a územného rozvoja. V oblasti regionálneho rozvoja chýba dostatok kvalitných a skúsených manažérov, ktorí sú schopní postihnúť synergie naprieč rôznymi aspektmi regionálnej politiky.

Malý dôraz sa kladie na maximalizáciu zhodnotenia a pridanej hodnoty regionálneho produktu, na uzatváranie cyklov produkcie prvovýroby cez spracovanie do finálneho produktu – spotreba na regionálnej úrovni. Nevytvárajú sa väzby medzi univerzitami, priemyslom a verejnou správou na úrovni regiónov vrátane systému vzdelávania, ktoré by stabilizovali mobilný kapitál v regiónoch.

Zahraničný kapitál v minimálnej miere reinvestuje pridanú hodnotu do rozšírenej reprodukcie v rámci regiónov a kvality života v nich. Malé a stredné podniky svojou produkciou netvorí protiváhu dominantným nadnárodným spoločnostiam, na ktoré sú v mnohých odvetviach priamo závislé.

Chýbajú kooperačné štruktúry na úrovni regiónov zefektívňujúce produkciu, podporujúce nadväznosti vo výrobe zvyšujúce pridanú hodnotu a uzatvárajúce cyklus regionálneho produktu.

Verejný sektor na úrovni obcí, miest a regiónov je málo aktívny pri tvorbe lokálneho ekonomického prostredia. Pri riešení problematiky zamestnanosti je málo ofenzívny a je zameraný skôr na riešenie dopadov nezamestnanosti než na aktívnu tvorbu pracovných miest pre potreby medzitrhu práce, alebo špecifické marginalizované skupiny obyvateľstva.

To vedie k veľkej citlivosti hospodárstva na výkyvy v globálnej ekonomike trhov a individuálne rozhodovanie nadnárodných investorov.

Ekonomická dimenzia regionálnej politiky sa dlhodobo podceňovala, podobne ako význam a pozícia verejného sektora v nej. Nedostatočne sa reflektovala skutočnosť, že riešenie sociálnych problémov v regiónoch musí vychádzať v prvom rade z rozvoja regionálnej ekonomiky. Absencia rozmeru regionálnej a lokálnej ekonomiky v rozhodovaní na úrovni regiónov, miest a obcí je podmienená aj nedostatkom kvalitných ľudských zdrojov a kapacít pre strategické rozhodovanie v kontexte zahĺtenia operatívou riadenia života obcí, miest a regiónov. Nedostatočné sú aj organizačné kapacity a kooperačné štruktúry na úrovni obcí a regiónov. Dlhodobým problémom sú aj disproporcie medzi rozdelením zodpovedností a disponibilitou nástrojov na jednotlivých úrovniach verejnej správy, ale najmä skutočnosť, že priestorová organizácia regionálnej politiky vrátane riadiacich štruktúr nevychádza z priamych väzieb na prirodzené funkčné regióny, a tým sa znižuje adresnosť regionálnej politiky, schopnosť flexibilnej a efektívnej intervencie vrátane alokácie finančných zdrojov.

b) Sociálny a demografický rozvoj:

Kľúčovými otázkami sociálneho rozvoja regiónov sú predovšetkým populačný vývoj, veková a vzdelanostná štruktúra a previazanosť s trhom práce, migrácia obyvateľstva za prácou, službami a ďalšími aktivitami, ekonomická sila a stabilita domácností, funkčnosť lokálnych alebo regionálnych komunít, výskyt sociopatogénnych javov ako aj sociálna inklúzia.

o **Problém:**

Hlavným problémom sociálneho a demografického vývoja ako integrálnej súčasti regionálneho rozvoja je disparita medzi priestorovým rozložením, alokáciou a skladbou disponibilných ľudských zdrojov na jednej strane a podmienkami ich adekvátnej realizácie a uplatnenia sa na trhu práce na strane druhej. Úlohou politiky regionálneho rozvoja je vytváranie podmienok pre rozvoj miestnych a regionálnych komunít v celej škále ich vnútornej rôznorodosti, vrátane podmienok pre ich uplatnenie na trhu práce.

○ **Príčiny a dôsledky problému:**

Súčasná situácia je charakterizovaná nízkou populačnou dynamikou ekonomicky silnejších sociálnych skupín, vysokou migráciou mladého obyvateľstva z ekonomicky zaostávajúcich regiónov za vzdelaním a prácou, vysokým podielom obyvateľov s nízkym vzdelaním bez možnosti uplatnenia na trhu práce, disproporciami medzi vzdelanostnou štruktúrou vrátane odborov vzdelania a dopytom na trhu práce, i výraznými priestorovými disproporciami medzi dopytom a ponukou na trhu práce.

Pretrvávajúce tohto problému v kombinácii s problémami v nastavení sociálneho systému a chápaním nízkej ceny práce ako hlavnej konkurenčnej výhody vedie ku strate motivácie zamestnať sa, dlhodobej nezamestnanosti a ku strate základných pracovných návykov. Tento stav podmieňuje pretrvávajúce sociálnych disparít a ich priestorovú vyhranenosť, ktorá vedie ku problémom sociálneho vylúčenia, výskytu sociopatogénnych javov ako je kriminalita, extrémizmus a etnická neznášanlivosť.

Absencia štruktúr a mechanizmov pre spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami a zamestnávateľmi na úrovni regiónov vedie k neefektívnemu nastaveniu systému vzdelávania, ktorý nereflektuje potreby trhu práce ani existujúci potenciál ľudských zdrojov.

Tento vývoj prispieva aj ku starnutiu populácie vo vybraných regiónoch (ale nielen tam), čo sa premieta aj do napätosti systémov sociálneho poistenia a rastu nárokov na sociálnu a zdravotnú infraštruktúru. To predstavuje nielen výzvu do budúcnosti, ale ide aj o akútny páľčivý problém súčasného regionálneho rozvoja SR, vzhľadom na potrebu prijať adekvátne opatrenia na zvrátenie tohto neželaného vývojového trendu v najkratšom čase.

c) **Kvalita života:**

Kvalita života je z pohľadu regionálneho a územného rozvoja reprezentovaná predovšetkým kvalitou sídelného prostredia integrujúceho problematiku bývania, bezpečnosti, životného prostredia, vzdelania, dostupnosti a kvality služieb – sociálnej a technickej infraštruktúry (vrátane dopravnej infraštruktúry). Zabezpečenie prijateľnej kvality života obyvateľov je nadradeným cieľom verejnej politiky vrátane politiky regionálneho a územného rozvoja, a preto predstavuje hlavnú oblasť verejných výdavkov. Garancie kvality života pre obyvateľov majú výrazný sociálny rozmer a sú zakotvené v Ústave SR.

○ **Problém:**

Hlavnými problémami sú nízka efektívnosť a pružnosť systémov zabezpečujúcich kvalitu života v obciach, mestách a regiónoch, značné vnútroregionálne a medziregionálne disparity v kvalite života a to napriek existencii poly-centrického systému osídlenia. Výrazným problémom je aj vysoká miera zraniteľnosti v niektorých kľúčových aspektoch kvality života, najmä vo vzťahu k sociálne slabším skupinám obyvateľstva v dôsledku oslabenej pozície verejného sektora a nízka miera participácie na zabezpečení kvality života.

○ **Príčiny a dôsledky problému:**

Jednou z hlavných príčin je nedostatočná priestorová koordinácia odvetvových politík. Kvalita života obyvateľov má okrem väzby na ich sociálny status priame priestorové väzby, keďže všetky ľudské aktivity prebiehajú v priestore určenom štruktúrou obcí, miest a funkčných regiónov. Organizácia mnohých služieb dôležitých pre kvalitu života a zabezpečovaných verejným sektorom nerešpektuje prirodzenú funkčnú priestorovú štruktúru, a na seba nadväzujúce služby nie sú priestorovo skoorinované, pričom ich organizácia sa nekryje napríklad s prirodzenými spádovými oblasťami dochádzky za prácou. Obyvatelia musia teda neefektívne migrovať a niektoré zariadenia sociálnej a technickej infraštruktúry sú nerovnomerne využívané (na jednom mieste sú preťažené, a zároveň na inom mieste nedostatočne využívané). Štát musí garantovať nielen dostupnosť verejných služieb, ale podporiť aj efektívnosť vynakladania verejných prostriedkov spolu s udržateľnosťou prevádzky. Preto treba aktívne podporovať proces optimalizácie priestorového usporiadania verejnej infraštruktúry, ktorý je založený na spoločenskej dohode a spolupráci regiónov, miest a obcí. Spoločenské úspory takejto optimalizácie by mali byť využité na rozvoj infraštruktúry miest a obcí.

Jedným zo závažných problémov zabezpečenia kvality života je rozdelenie poskytovania služieb kľúčových pre kvalitu života medzi verejný a súkromný sektor. Súkromný sektor efektívnejšie zabezpečuje výkony pre obyvateľstvo v plne konkurenčnom prostredí, ale verejný sektor musí zabezpečovať existenčne dôležité verejné služby (vodárenské služby, dodávky energie, základná zdravotná služba, likvidácia komunálneho odpadu a pod.) a služby spojené s bezpečnosťou (fyzickou, zdravotnou, environmentálnou a pod.). Verejný sektor musí vedieť garantovať zabezpečenie priestorovej a sociálnej dostupnosti služieb prostredníctvom svojich vlastných aktivít a riadiacich právomocí. Pritom je potrebné podporovať aktivity súkromného sektora v oblasti služieb, ktoré dopĺňajú nedostatočné kapacity verejného sektora v regiónoch, mestách a obciach. Stále je potrebné mať na zreteli priestorovú dostupnosť služieb. Obyvateľstvo s nižším príjmom, najmä pokiaľ je územne koncentrované, je citlivejšie voči vonkajším stresovým faktorom, rozličným prírodným, zdravotným alebo sociálnym ohrozeniam.

d) Tvorba a implementácia politiky regionálneho a územného rozvoja na jednotlivých úrovniach verejnej správy

Základné predpoklady pre efektívnosť politiky regionálneho a územného rozvoja sú dané už v procese jej tvorby, pri definovaní problémov, určení úrovni ich riešenia a adresnosti politiky, v procese zapájania kľúčových aktérov do plánovania a implementácie, pri správnom nastavení foriem a úrovni spolupráce, zodpovedností a im prislúchajúcich kompetencií a nástrojov.

o **Problém:**

Politika regionálneho a územného rozvoja nedostatočne plní funkciu koordinačného a integračného nástroja jednotlivých sektorových politík a rôznych hierarchických úrovní politík (t. j. lokálne, regionálne, celoštátne úrovne), a rôznych aktérov regionálneho a územného rozvoja (t. j. od občanov, cez podnikateľský sektor, tretí sektor až po verejnú správu). Prílišná roztrieštenosť zodpovedností za regionálny a územný rozvoj medzi ústrednými orgánmi štátnej správy znižuje akčnosť a pružnosť manažmentu regionálneho a územného rozvoja. Regióny, obce a mestá skôr pasívne spravujú, ako manažérsky usmerňujú regionálny a územný rozvoj. Pre manažérske prístupy nemajú vytvorený adekvátny inštitucionálny a legislatívny priestor ani vybudované príslušné kapacity vrátane dostupnosti informácií. Zároveň sa jasne nerozumie úlohe politiky regionálneho a územného rozvoja ako kľúčového nástroja podpory a riadenia ekonomického a sociálneho rozvoja rovnako na úrovni štátu, ako aj regiónov, miest a obcí. Na miestnej a regionálnej úrovni je tiež nedostatok motivácie pre aktívne intervencie samospráv v oblasti hospodárskej politiky, najmä v takých otázkach ako je tvorba pracovných miest pre marginalizované sociálne skupiny, vytváranie podmienok pre medzitrh práce a podobne. Bolo by prínosné zvážiť možnosť nových motivačných nástrojov pre samosprávy napríklad tým, že dosiahnuté úspory z opatrení na celoštátnej úrovni (napr. úspory na vyplatených sociálnych dávkach, ktoré vzniknú vďaka podpore pracovných aktivít členov marginalizovaných skupín zo strany obce či regiónu) by v adekvátnom rozsahu mohli byť k dispozícii obci či regiónu pre ich ďalšie rozvojové aktivity. Priestorová organizácia samosprávy a štátnej správy a vecná príslušnosť jednotlivých orgánov verejnej správy nereflektujú dostatočne priestorové rozloženie a rozsah problémov regionálneho a územného rozvoja. Riešenia väčšiny problémov presahujú hranice administratívno-správnych jednotiek (vrátane štátnych hraníc) a ich priestorový rozsah je špecifický od problému ku problému. To vedie v rámci súčasnej organizácie manažmentu regionálneho a územného rozvoja k nízkej efektívnosti rozhodovacích a implementačných procesov, nízkej flexibilitate, neadresnosti opatrení a k formálnosti použitia nástrojov strategického manažmentu regionálneho a územného rozvoja. Významným problémom sú kapacitné limity (kvalitatívne aj kvantitatívne) personálneho, technického, a finančného zabezpečenia tvorby a implementácie politiky regionálneho a územného rozvoja na kľúčových úrovniach t. j. v regiónoch (vrátane prirodzených funkčných regiónov), v mestách a obciach.

○ **Príčiny a dôsledky problému:**

Príčinou vyššie uvedených problémov sú nedostatočne, resp. nesystémovo definované zodpovednosti, kompetencie a im prislúchajúce nástroje manažmentu regionálneho a územného rozvoja, a to predovšetkým koordinačného a integračného postavenia politiky regionálneho a územného rozvoja. Politika regionálneho a územného rozvoja je nesystémovo rozdrobená medzi viacero ústredných orgánov štátnej správy, pričom nedostatočná je aj celková koordinácia medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a ich strategickými zámermi. Ak majú byť naplnené ciele prierezových strategických dokumentov (napríklad NIP, Agenda 2030, Stratégia regionálneho rozvoja a pod.), mala by byť venovaná pozornosť užšej koordinácii a organizácii medzi kľúčovými inštitúciami štátnej správy. Kompetencie verejnej správy sú aj na nižších úrovniach neraz vecne aj priestorovo nesystémovo rozdelené (napr. cesty v jednej obci sú kompetenčne v zodpovednosti troch až štyroch subjektov verejnej správy). Preto dochádza často krát k nekoordinovanému postupu, neefektívnemu vynakladaniu verejných prostriedkov a neschopnosti riešiť problémy včas. Neadekvátne je nastavená aj hierarchická štruktúra kompetencií a zodpovedností manažmentu regionálneho a územného rozvoja. Pre riešenie problémov regionálneho a územného rozvoja je spravidla úroveň obce príliš nízka, či už z dôvodov nedostatočných kapacít, alebo z dôvodov nemožnosti problému riešiť v hraniciach katastra obce. Obce ani kraje pri riešení problémov regionálneho a územného rozvoja nemajú podporu v adekvátnej štruktúre ich odborných útvarov/jednotiek. Hranice samosprávnych krajov zahŕňajú viacero prirodzených funkčných regiónov so značnou heterogenitou potenciálu, limitov i problémov, čo sťažuje adresnosť formulovania politik regionálneho a územného rozvoja na tejto úrovni, pružnosť a vecnosť riešenia problémov. Úroveň okresu je síce najbližšie k dimenzii prirodzených funkčných regiónov, avšak v súčasnosti nie je úrovňou formulovania a implementácie politik regionálneho a územného rozvoja s výnimkou implementácie opatrení podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Skúsenosti z tvorby a implementácie akčných plánov pre najmenej rozvinuté okresy (NRO) poukazujú práve na doterajšiu absenciu väzby politiky regionálneho a územného rozvoja na prirodzené funkčné regióny. Navyše, viac ako 90 % obcí je na dobrovoľnej báze združených v priestorových kooperačných zoskupeniach. Politika regionálneho a územného rozvoja, neraz chybné chápaná ako politika štátnej správy a samosprávy formulovaná a implementovaná bez aktívnej účasti kľúčových aktérov lokálnej a regionálnej ekonomiky, obyvateľov, tretieho sektora, vzdelávacích a vedeckých inštitúcií, nie je schopná efektívne riešiť problémy v obciach a regiónoch. To vedie nielen k nedostatočnému využívaniu ich potenciálu (finančného, ľudského, vlastníckeho, podnikateľského) v prospech regionálneho rozvoja, ale prejavuje sa aj v chýbajúcich väzbách občanov i podnikateľských subjektov na obec a región (absencia regionálnej identity). Tým sa neraz znevažujú už vytvorené hodnoty, posilňuje sa migrácia a najmä sa vytrácajú významné miestne znalosti o potenciáloch a rizikách v danom území.

2. Zhrnutie vstupnej analýzy identifikovaných problémov

Táto časť zhŕňa základné zistenia faktograficky dokladujúce vyššie uvedené kľúčové problémy a ich prejavy. Dostupné údaje a výpočty boli pripravené aj v spolupráci s Inštitútom pre stratégie a analýzy ÚV SR. Širšia analýza je súčasťou príloh tohto materiálu (príloha 2a: Vstupná analýza identifikovaných problémov; príloha 2b: Podklad pre analytickú časť vstupnej správy pre Národnú stratégiu regionálneho a územného rozvoja do roku 2030 vypracovaný Inštitútom pre stratégie a analýzy ÚV SR).

a) **Makroekonomické faktory a ukazovatele regionálnej ekonomiky**

- Rast hrubej pridanej hodnoty (HPH) v uplynulom období dokazuje pozitívny trend hospodárskeho rozvoja SR.
- Tvorba HPH nie je priestorovo rovnomerne rozložená, viac ako 25 % celej HPH Slovenska sa tvorí v Bratislavskom kraji.
- Podiel Bratislavského kraja na celkovej tvorbe HPH Slovenska sa medziročne zvyšuje.
- Aj keď na celkovej HPH majú najväčšie podiely na tvorbe odvetvia priemyslu, veľkoobchodu a maloobchodu a verejnej správy, rastúci podiel majú odvetvia odbornej, vedeckej a technickej činnosti, umenie, zábava, rekreácia a čiastočne informácie a komunikácia (čo svedčí o procese transformácie ekonomiky SR na vedomostne založenú ekonomiku).
- Hodnoty hrubého domáceho produktu (HDP) v Slovenskej republike sa vyvíjali nerovnomerne v závislosti od kraja.
- Podľa krátkodobých odhadov Národnej banky Slovenska (NBS) sa očakáva nárast HDP v roku 2019 v Slovenskej republike na 4,6 %.
- Vývoj na trhu práce je pozitívny, avšak nerovnomerný. Nerovnomernosť sa prejavuje na úrovni samosprávnych krajov, ale oveľa výraznejšie na úrovniach okresov a obcí. Nadpriemernú mieru zamestnanosti vykazujú Bratislavský, Trnavský a Trenčiansky kraj. Nadpriemernú mieru nezamestnanosti dosahujú Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.
- Vo vekovej štruktúre zamestnancov sa odráža starnutie populácie a možno očakávať, že štruktúra zamestnancov podľa veku sa bude aj naďalej negatívne meniť a mladých odborne vzdelaných pracovníkov bez adekvátnej intervencie verejného sektora bude na trhu práce nedostatok
- Zmena vekovej štruktúry populácie sa odráža aj v štruktúre uchádzačov o prácu, kde je najpočetnejšou skupinou populácia vo veku 35-44 rokov.
- Výrazné zmeny možno vidieť v podieloch zamestnancov s vysokoškolským a nižším stredným vzdelaním. Kým v roku 2006 predstavoval podiel zamestnancov s nižším vzdelaním 34,5 %, v roku 2016 sa ich podiel znížil na približne 27 %. Naopak skupina zamestnancov s vysokoškolským vzdelaním zaznamenala nárast o viac ako 7 percentuálnych bodov.
- Vývoj HDP v Slovenskej republike vykazuje výrazné regionálne rozdiely medzi jednotlivými kraji
- Na základe vyhodnotenia tzv. Giniho koeficientu na meranie nerovnosti v ekonomike realizovaného OECD (2016) bolo Slovensko v roku 2013 krajinou s tretími najväčšími disparitami (po Čile a Mexiku) na úrovni samosprávnych krajov spomedzi členských štátov OECD. Zároveň patrí Slovensko ku krajinám OECD, v ktorých došlo k najväčšiemu rastu regionálnych rozdielov od roku 2000, pričom k najvýraznejšiemu prehĺbeniu došlo v období medzi vstupom Slovenska do Európskej únie v roku 2004 až do vypuknutia hospodárskej recesie v roku 2008. Nerovnosť medzi samosprávnymi kraji po vylúčení Bratislavského samosprávneho kraja (BSK) zo vzorky je výrazne nižšia, avšak jej vývoj nie je výrazne odlišný.
- Západná, stredozápadná a severná časť Slovenska dosahujú nadpriemerné hodnoty zamestnanosti vyjadrenej prostredníctvom miery zamestnanosti. Najvyššiu mieru zamestnanosti si držal Bratislavský kraj. Na druhej strane južná, juhovýchodná a východná časť dosahujú podpriemerné hodnoty daného ukazovateľa. Táto časť Slovenska predstavuje oblasť, v ktorej sú koncentrované okresy zaradené vládou SR medzi najmenej rozvinuté okresy v SR.
- Medzi kraji existujú rozdiely v štruktúre zamestnancov podľa vzdelania. V Bratislavskom kraji sa koncentrujú zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním (približne 40 % všetkých zamestnancov má vysokoškolské vzdelanie, čo je o 16 percentuálnych bodov viac oproti priemeru SR), zatiaľ čo v Žilinskom a Trenčianskom kraji existuje nadpriemerný podiel zamestnancov so stredným a základným vzdelaním.
- Štruktúra uchádzačov o zamestnanie evidovaných na ÚPSVaR z hľadiska vzdelania je v jednotlivých krajoch odlišná. V Bratislavskom kraji majú výrazné zastúpenie vysokoškolsky vzdelaní uchádzači o zamestnanie v porovnaní s ostatnými kraji. V krajoch Západného Slovenska majú výraznejšie zastúpenie nezamestnaní s nižším stredným vzdelaním. V krajoch

Stredného a Východného Slovenska prevládajú nezamestnaní s nižším a úplným stredným vzdelaním pričom významný podiel majú aj osoby so základným vzdelaním a bez vzdelania.

- Trh práce a zamestnanosť vykazujú výrazné regionálne rozdiely na úrovni krajov, ale najmä na úrovni okresov. Najnižšiu úroveň zamestnanosti počas sledovaného obdobia dosahovali Banskobystrický a Prešovský kraj.
- Z pohľadu dĺžky nezamestnanosti, v západnej časti Slovenska prevláda krátkodobá nezamestnanosť (do 12 mesiacov), zatiaľ čo vo východnej časti Slovenska prevláda dlhodobá nezamestnanosť (nad 12 mesiacov).
- Významnými hospodárskymi odvetvami, z hľadiska zamestnanosti v krajine, sú priemysel, veľkoobchod a maloobchod, doprava a skladovanie. Špecificky významné odvetvia v krajoch sú odborné, vedecké a technické činnosti (Bratislavský kraj), vzdelanie (Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj) a verejná správa (Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj).
- Výrazné regionálne disparity sa prejavili sa v období krízy predovšetkým tam, kde dominuje monoprodukčne orientovaná priemyselná výroba, čo spôsobuje závislosť miestnej ekonomiky od jediného podniku a naň naviazaných pracovných príležitostí.

b) Demograficko-sociálne faktory

- Hlavnými problémami pre stratégiu sú za oblasť demografického vývoja prirodzený úbytok obyvateľstva od roku 2020 a starnutie obyvateľstva - rast priemerného veku obyvateľa SR – v roku 2050 okolo 50 rokov.
- Vytvárajú sa výrazné priestorové disparity vo vývoji obyvateľstva. Demografická prognóza do roku 2060 očakáva dlhodobé negatívne migračné saldo na strednom Slovensku (v Žilinskom a Banskobystrickom kraji) a na východnom Slovensku (v Prešovskom i Košickom kraji). Juh stredného Slovenska sa má vyľudňovať najintenzívnejšie vzhľadom na menšiu natalitu a doterajšiu absenciu štátnych protioopatrení voči výzvam v týchto zraniteľných a zaostalých regiónoch.
- Meniacim sa profilom pracovnej sily v smere jej flexibilizácie sa menia podmienky jej uplatnenia na trhu práce, ktorý na jednej strane stráca výraznú priestorovú viazanosť, na druhej strane však prináša hrozbu vylúčenia celých sociálnych skupín obyvateľstva.
- Zvyšovanie produktivity znamená redukciu nevyhnutného pracovného času, a tým aj zníženie potrebnej kapacity pracovnej sily. Uvoľňovanie pracovnej sily prináša na jednej strane nové požiadavky na voľnočasové aktivity a kvalitu obytného prostredia, na strane druhej znamená zníženie disponibilných pracovných príležitostí, osobitne pre isté vzdelanostné skupiny spravidla viazané na sociálne skupiny, pričom bez cieľavedomého plánovacieho zásahu môže viesť k sociálnej degradácii častí sídiel.

c) Kvalita života a kvalita životného prostredia

- Domácnosti vo všetkých krajoch dosahovali v priemere prebytky ich príjmov nad výdavkami. Domácnosti v Bratislavskom kraji dosahovali v každom roku najvyšší nadpriemerný prebytok financií.
- Objem disponibilných finančných prostriedkov domácností vykazuje medziregionálne rozdiely. V Bratislavskom kraji je tento objem takmer trikrát väčší ako v Žilinskom kraji.
- Kvalita života obyvateľov je negatívne ovplyvnená dostupnosťou služieb, napriek historicky vybudovanému poly-centrickému systému osídlenia.
- Kvalita životného prostredia vykazuje veľké regionálne disparity, ktoré sa demonštrujú najmä na úrovni obcí, miest a okresov.
- Priemerná dĺžka života obyvateľov sa zvyšuje, ale stále zaostáva za priemerom EÚ.
- Napriek poklesu produkcie emisií stále dochádza k prekračovaniu limitných hodnôt pre ochranu zdravia ľudí.
- Spotreba vody dodávanej verejnými vodovodmi dlhodobo klesá, a to aj napriek rozvoju vodovodnej siete.

- Percento obyvateľov pripojených na verejné kanalizačné siete výrazne zaostáva za percentom obyvateľov pripojených na verejné vodovody, pričom v rámci SR existujú výrazné regionálne rozdiely.
- V územiach s prekročenými limitmi znečistenia, ktoré tvoria 25 % celkovej rozlohy SR, žije cca 60 % obyvateľov. V rámci EÚ sme krajinou s tretím najvyšším podielom obyvateľstva vystavenému nadmerným koncentráciám PM_{2,5}, ktorý sa oproti celoeurópskemu priemeru znižuje iba polovičným tempom.
- Celková rozloha chránených území tvorí cca 36 % územia SR, územie s najvyšším stupňom ochrany nedosahuje ani rozlohu 2 %.

d) Tvorba a implementácia regionálneho a územného rozvoja na jednotlivých úrovniach samosprávy a štátnej správy s dôrazom na priestorové funkčné štruktúry SR

- Systém funkčných regiónov Slovenska je celkom stabilný.
- Funkčné územia regiónov sa nezhodujú so súčasným vymedzením územia samosprávnych krajov, ale vo veľkej miere sa približujú hraniciam okresov.
- Stierajú sa rozdiely v podmienkach a spôsobe života medzi obyvateľstvom v mestách a na vidieku, v centrách a periférnych oblastiach. Základnou charakteristikou urbanity spoločnosti už nie je fyzická prítomnosť obyvateľstva v meste, ale zmena spôsobu života a ekonomickej základne, ktorú pre absolútnu väčšinu vidieckeho obyvateľstva už nepredstavuje poľnohospodárska výroba.
- Napätosť trhu s bytmi a ekonomická situácia obyvateľstva sa negatívne premietli do mobility obyvateľstva, hoci zároveň pôsobia stabilizujúco vo vzťahu k presídľovaniu. Aj napriek tomu je možné očakávať výrazný tlak na zmenu regionálneho rozdelenia obyvateľstva v dôsledku migrácie smerom do hlavných aglomerácií.
- Závažným problémom sú disparity medzi identifikovaným prítomným obyvateľstvom a registrovaným obyvateľstvom v jednotlivých obciach, mestách a regiónoch premietajúcich sa do neproporčného zaťaženia zariadení dopravnej, technickej a sociálnej infraštruktúry
- Na Slovensku dochádza k osobitému vývoju charakterizovanému ako selektívna reurbanizácia.
- Zvýrazňujú sa rozdiely vo vybavenosti technickou a sociálnou infraštruktúrou. Ich súčasný priebeh je spojený s prehlbovaním medziregionálnych rozdielov (väzba na sociálny kapitál) a s jasným formovaním marginálnych a jadrových regiónov.
- Sociálna marginalizácia sa výrazne prejavuje v sociálnych priestoroch (tzv. problémové regióny) s nízkou socioekonomickou úrovňou a vysokou mierou nezamestnanosti, kde sa priestorovo kumulujú procesy sociálnej recesie.
- V regiónoch i mestách vznikajú nové časopriestorové štruktúry (napr. klastre) ovládajúce ich životný rytmus miest a menia podmienky dostupnosti nielen pracovného miesta, vzdelávacích a voľnočasových aktivít, ale aj sociálnych a iných služieb.
- Rozdielna efektívnosť a dostupnosť týchto aktivít závisí v oveľa menšej miere od technologicko-prevádzkových parametrov, ale v oveľa väčšej miere od organizačno-prevádzkových parametrov, ktoré sú ovplyvniteľné práve efektívnymi plánovacími aktivitami.
- Rozvoj nových technológií a služieb prináša nové možnosti pre špecializáciu, ale aj pre užšiu spoluprácu regiónov a miest s podobným konkurenčným profilom.
- Ku problémom, s ktorými sa bude potrebné adekvátne vyrovnávať, patrí aj geografická poloha väčšej časti Slovenska na periférii ku európskym centram, nedostatočné know-how a schopnosť inovácii v kombinácii s nerozvinutou dopravnou a komunikačnou infraštruktúrou.

3. Regulačný rámec pre tvorbu Stratégie

Prehľad základných a relevantných strategických dokumentov pre tvorbu Stratégie, ktoré sú vo fáze prípravy alebo implementácii, je uvedený medzi prílohami tohto dokumentu (príloha 3: Analýza regulačného rámca). Medzi najdôležitejšie dokumenty vo vzťahu k Stratégii patria:

- Národná implementačná stratégia Agendy 2030 (ÚPPVII SR, v príprave)
- Národný investičný plán (ÚPPVII SR, v príprave)
- Stratégia hospodárskej politiky SR do roku 2030 (MH SR, predpoklad predloženia 2018)
- Stratégia environmentálnej politiky do roku 2030 (MŽP SR, predpoklad predloženia - koniec roka 2017)

Legislatívny rámec pre tvorbu Stratégie je daný predovšetkým princípmi definovanými Ústavou Slovenskej republiky, Zmluvou o fungovaní Európskej únie, najmä články 107 – 109 a 174 – 178, zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, zákonom č. 336/2015 Z. z. podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a rozhodnutí Ústavného súdu SR. Osobitne dôležité sú tiež princípy vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohôd a to najmä Agendy 2030, Územnej agendy a Územnej agendy 2020 Európskej únie, Európskej charty viac-úrovňového spravovania, Partnerskej dohody SR na roky 2014-2020.

Okrem týchto kľúčových dokumentov je potrebné reflektovať aj ďalšie dokumenty, na základe ktorých je možné určiť základné princípy pre tvorbu Stratégie (podrobnejšie viď. v prílohe č. 3: Analýza regulačného rámca). Politika regionálneho a územného rozvoja v zmysle definovaných princíпов, chápaná ako nástroj zabezpečenia územnej súdržnosti v rámci SR ako súčasť Európskej únie, je rámcovo upravená nasledujúcimi predpismi a ich regulačným rámcom:

- Rozhodnutie Rady zo 6. októbra 2006 k Strategickým usmerneniam Spoločenstva o súdržnosti
- Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999
- Nariadenie Komisie (ES) č. 1828/2006 z 8. decembra 2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 z 5. júla 2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1783/1999
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 z 5. júla 2006 o Európskom sociálnom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1784/1999
- Nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006, z 11. júla 2006, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1164/9
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 240/2014 zo 7. januára 2014 o európskom kódexe správania pre partnerstvo v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov (Ú. v. EÚ L 74, 14.3.2014)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 z 5. júla 2006 o Európskom zoskupení územnej spolupráce (EZÚS)

Legislatívny rámec pre implementáciu Stratégie je daný predpismi v oblasti výkonu štátnej správy a samosprávy. Vzhľadom na integračnú úlohu naprieč rezortnými politikami implementáciu Stratégie výrazne ovplyvňuje rezortná legislatíva.:

- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
 - Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
 - Zákon č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 - Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch)
 - Zákon č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest
 - Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky
 - Zákon č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve
 - Zákon č. 279/1993 Z. z. o školských zariadeniach
 - Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 - Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- (podrobnejšie viď. v prílohe č. 3: Analýza regulačného rámca)

4. Hlavné výstupy porovnávacej analýzy

V rámci porovnávacej analýzy boli využité alebo aj spracované:

- Analýzy priestorovo plánovacích systémov v rámci krajín EU (Finka, M. a kol. 2016)
- Porovnávacia analýza priorít strategických dokumentov podľa tematických oblastí u vybraných krajín (Tóth, A. a kol. 2017)
- Medzinárodné porovnanie formy podpory najmenej rozvinutých okresov alebo regiónov, a stručná analýza ku existencii fondu regionálneho rozvoja u vybraných krajín (Tóth, A. a kol. 2017)
- Porovnávacia analýza ekonomického rozvoja v SR a v krajinách OECD (Finka, M., Tóth, A. a kol. 2017, na základe údajov z publikácie OECD Economic Surveys Slovak republic 2017)

Hlavné výstupy z porovnávacích analýz:

- Rast hrubého domáceho produktu je vyšší ako priemer krajín OECD, ako aj v porovnaní s krajinami V4, avšak tento rast nie je bez adekvátnych zásahov verejného sektora udržateľný vzhľadom na starnúce obyvateľstvo.
- Výrazný rast zaznamenala produktivita práce, ale rast bol koncentrovaný na priemyselné odvetvia a súvisel predovšetkým s automatizáciou a selektívnou zamestnanosťou s prioritou kvalifikovanej pracovnej sily, a neprejavil sa tak výrazne v oblasti služieb.
- Napriek pozitívnemu vývoju v oblasti zamestnanosti, pretrváva stále vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných, pričom priemerná dĺžka nezamestnanosti prekračuje 30 mesiacov, čo je najviac z krajín OECD.
- Nízka, a to aj v porovnaní s okolitými krajinami, je zamestnanosť rómskej populácie, nedosahujúca 30 % z celkového počtu obyvateľstva s rómskym pôvodom. Daný problém je spojený s nízkou úrovňou vzdelania a kvalifikácie tejto skupiny obyvateľstva. Trend starnutia

obyvateľstva je postupne výraznejší ako v ostatných krajinách EÚ a bez adekvátnych zásahov verejného sektora predstavuje pre Slovensko vážny problém. Podiel obyvateľstva vo veku nad 65 rokov vo vzťahu k obyvateľstvu vo veku ekonomickej aktivity 15-64 rokov narastie do roku 2060 na takmer 40 %, pričom ide o najväčší nárast popri Poľsku a Portugalsku.

- Verejné financie sú v porovnaní s priemerom krajín OECD vo veľmi dobrej kondícii. Verejný dlh sa stabilizoval na značne nižších úrovniach v porovnaní s priemerom OECD a začal v posledných rokoch klesať.
- Slovenská republika mala v roku 2010 šieste najväčšie regionálne rozdiely v HDP na obyvateľa medzi krajinami OECD.
- Z hľadiska kvality života dosahuje Slovenská republika nadpriemerné hodnoty v oblasti sociálnych vzťahov, pomeru pracovného času na celkovom disponibilnom čase obyvateľstva, avšak výrazne zaostáva v oblasti čistých príjmov, zárobkov, zdravotnom stave, subjektívne vnímanej kvalite života a bývaní. Blízko priemeru je v oblasti osobnej bezpečnosti, participácie verejnosti, kvality životného prostredia, a vzdelávania.
- Významným problémom v porovnaní s ostatnými krajinami OECD je dostupnosť bývania ovplyvňovaná vzťahom ceny bývania k príjmom obyvateľstva, ktorá je výrazne nad priemerom krajín OECD.
- Alarmujúce je porovnanie podielu emigrantov k celkovému podielu obyvateľov, v ktorom sa prejavuje rastúci trend odchodu mladých ľudí zo Slovenska za štúdiom a prácou, predovšetkým o iných krajinách EÚ.
- V porovnaní o ostatnými krajinami hodnotenie OECD prináša upozornenie na nízku efektívnosť verejnej správy, ktorá je viac ako o tretinu nižšia ako je priemer OECD.

Prehľad výstupov analýzy dostupných dôkazov

Hlavné trendy, problémy a naznačenie smeru uvažovania o možnom ďalšom postupe sú obsahom predchádzajúcich kapitol. Kľúčovým problémom je nízka efektívnosť politiky regionálneho rozvoja, o čom svedčia aj pretrvávajúce regionálne disparity, ako aj slabo konvergujúce regióny, a to napriek vynaloženým prostriedkom z EŠIF. Ako jedno z opatrení boli implementované nové inovatívne nástroje v najmenej rozvinutých okresoch, ktoré by bolo vhodné rozšíriť cez transfer a skúseností a šírenie príkladov dobrej praxe v rámci politiky regionálneho rozvoja. Takéto nástroje by mali pomôcť ku zvýšeniu udržateľného využívania vnútorného potenciálu regiónov, a to posilnením inštitucionálneho zabezpečenia regionálneho rozvoja na úrovni prirodzených regiónov, lepším prepojením politik regionálneho a územného rozvoja, a taktiež sektorových politik. Ďalej by sa mala udržateľnosť posilniť skvalitnením strategického plánovania a rozhodovania, odbúraním formálnosti, administratívneho zaťaženia a zvýšením adresnosti, účinnosti a synergie nástrojov. Je potrebné posilniť koordináciu medzi rozličnými politikami na miestnej, regionálnej a národnej úrovni, lepšie nastaviť finančné zabezpečenie regionálneho rozvoja s dôrazom na implementáciu stratégií rozvoja reagujúcich na konkrétne problémy komunít miest, obcí a regiónov, a venovať zvýšenú pozornosť prioritám rozvoja presahujúce hranice volebných období. Takýto prístup by bolo možné využiť aj pri hľadaní alternatívnych ekonomických aktivít v regiónoch postihnutých útlmom hlavnej hospodárskej činnosti.

Politika regionálneho a územného rozvoja a jej implementačné nástroje vrátane strategických dokumentov a zákonných noriem by mali rámčovať implementáciu nadnárodných zmlúv, dohovorov a stratégií ako napr. Agenda 2030, Územná agenda 2030 a ďalších. Definovaním priorit na národnej, regionálnej a miestnej úrovni by sa mali vytvárať východiská pre presadzovanie týchto záujmov na nadnárodnej úrovni.

5. Zhrnutie analýzy budúceho vývoja

Na základe dostupných údajov o stave a trendoch regionálneho a územného rozvoja bola spracovaná východisková predpoveď uvedená podrobnejšie v prílohe č. 5 tohto dokumentu. Analýza vývoja rámcujúceho vznik a implementáciu Stratégie je zvlášť obtiažna v kontexte veľkej dynamiky vývoja a volatility vývojových trendov vo vzťahu k neočakávateľným externalitám. Vo vzťahu k ekonomickému vývoju sa preto sústredila len na obdobie 3 až 5 rokov.

Zhrnutie základných bodov:

- Pri tvorbe Stratégie je možné počítať s mierne optimistickým, nielen makroekonomickým vývojom, ale aj vývojom v rámci regionálnych disparít založeným na reálnej situácii ohľadom implementácie EŠIF v rokoch 2018-2022 vrátane očakávanej akcelerácie čerpania dostupných zdrojov vzhľadom na plnenie finančných záväzkov jednotlivých operačných programov.
- Po roku 2020 je potrebné počítať s podstatne nižším externým financovaním projektov. Rizikovým faktorom je tiež negatívny vplyv Brexitu na vývoj zahraničného dopytu, ktorý môže výrazne zabrzdiť predpokladaný hospodársky rast a znížiť reálny export.
- Dominujúcimi determinantmi procesov regionálneho a územného rozvoja v strednodobom horizonte bude transformácia industriálnej spoločnosti na postindustriálnu (postmodernú) vedomostne orientovanú spoločnosť, rast ekonomiky a jeho priemet do ekonomickej sily obyvateľstva a zmena hodnotového systému obyvateľstva podmieňujúca ekologizáciu, humanizáciu a individualizáciu sídelných aktivít (vrátane produkčných).
- S nástupom postindustriálnej, vedomostne orientovanej spoločnosti je spojený proces reurbanizácie, ako dominantný trend budúceho obdobia. Na Slovensku bude dochádzať k osobitému vývoju charakterizovateľnému ako selektívna reurbanizácia.
- V súčasných procesoch reštrukturalizácie sa v malých a stredne veľkých mestách bude len pomaly nahrádzať priemysel službami a high-tech produkcia sa bude koncentrovať v prvej etape hlavne vo veľkých mestách. Slovensko má svojou dimenziou a hustotou ekonomických aktivít šancu v strednodobom horizonte na rozvoj len jediného centra v kategórii MEGAs¹, a to len za predpokladu integrácie v priestore Bratislava – Viedeň.
- Podstatné zmeny poznačia aj mobilitu obyvateľstva. Na jednej strane výrazne vzrastie ako dôsledok individuálnych (napr. zvýšením motorizácie) i verejných investícií (rozvojom dopravnej infraštruktúry), čo zmení vnímanie vzdialeností ako prekážky dostupnosti, a následne sa prejaví vo flexibilitě trhu práce. Aj vplyvy nových informačných a komunikačných technológií prispievajú ku „kolapsu vzdialeností“ ako obmedzenia ľudského života. Na druhej strane je možné očakávať klesajúcu hybnosť indukovanú v samej produkcii, a tým opadnutie záujmu o isté druhy prepravných kapacít (napr. lodnej prepravy).
- Zvýšenie priestorového dosahu obyvateľstva a utváranie nových priestorových štruktúr v polohe produkčných sektorov (napr. výrobných klastrov) bude už v krátkodobom horizonte znamenať stieranie významu historicky existujúcich hraníc územných celkov.
- Urýchlia sa procesy kvalitatívneho vývoja systému osídlenia, predovšetkým polarizácie (vznik hierarchie centier) a profilácie (funkčnej deľby práce) na lokálnej i regionálnej úrovni, čo na jednej strane posilní intraregionálne a interregionálne väzby v rámci sietí sídiel, potrebu vzájomnej kooperácie a integrácie s využitím spoločných plánovacích aktivít, na druhej strane prinesie nebezpečenstvo prehĺbenia vývojových disparít na úrovni regiónov a ich častí premietajúcich sa do prehĺbenia sociálnych disparít. Ich závažnosť bude ovplyvňovať obmedzené ekonomické možnosti štátu a obcí aktívne a najmä preventívne pôsobiť v tejto oblasti. V kontraste s narastajúcou konkurenciou územných subjektov vychádza do popredia potreba ich spolupráce a úsilie spoločne obstáť v globálnom konkurenčnom boji.

¹ Veľkomestá s viac než piatimi miliónmi obyvateľmi a s hustotou obyvateľstva prekračujúceho 2000 obyvateľov na km².

6. Vybrané analytické východiská predbežnej vízie

Predbežná vízia ako základ Stratégie vychádza z cieľov udržateľného rozvoja OSN, tak ako boli formulované v dokumente Agenda 2030, vízie EUROPA 2020 a EUROPA 2030 reflektujúc špecifiká Slovenskej republiky.

Slovensko by sa malo stať krajinou úspešných, udržateľne sa rozvíjajúcich obcí, miest a regiónov odolných voči globálnym ekonomickým výkyvom, poskytujúcich kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život obyvateľov, pre rozvoj podnikateľských aktivít, domáceho a zahraničného kapitálu a atraktívnu pre návštevníkov a turistický ruch.

Cieľom, ktorý sleduje Stratégia je podpora udržateľného, dynamického, inkluzívneho rozvoja komunít a modernej, inovačne orientovanej ekonomiky v regiónoch, mestách a obciach Slovenska v prospech zlepšenia životných podmienok ich obyvateľov, kvality ich sídelného prostredia, vytvorenia podmienok pre využitie ich špecifických potenciálov, udržateľné a efektívne využitie ľudských, ekonomických a prírodných zdrojov, ich rozvoj a ochranu.

Základ budúceho rozvoja bude predstavovať:

- dynamicky sa rozvíjajúca, vedomostne založená a inovačne orientovaná nízko-uhlíková ekonomika postavená na efektívnom, rozumnom a udržateľnom využívaní ich vnútorného ľudského, prírodného, technického, kultúrneho a finančného kapitálu,
- angažovanosť a spolupráca subjektov územného rozvoja založená na rovnosti, partnerstve, deľbe práce a doplnkovosti v zdravom konkurenčnom prostredí,
- moderné, efektívne a transparentné viacúrovňové spravovanie regionálneho a miestneho rozvoja tvoriaceho priestorový rámec pre rozvoj občianskej spoločnosti na báze partnerstva verejného a súkromného sektora, občanov a občianskych združení, podporujúce aktivity a využívajúce potenciál všetkých aktérov v prospech regionálneho a miestneho rozvoja,
- vyvážený rozvoj všetkých regiónov, miest a obcí a ich častí založený na zhodnotení ich špecifik ako konkurenčných výhod využívajúc poly-centrickú sústavu miest a obcí pre efektívne zabezpečenie rovnoprávneho prístupu všetkých obyvateľov, podnikateľov a návštevníkov ku trhu práce, sociálnej a technickej infraštruktúre, službám, voľnočasovým a iným aktivitám otvárajúc tak možnosti naplnenia špecifických nárokov a sebarealizácie na princípe rovnosti a zásluhovosti,
- odolnosť a napredovanie ťahúňov ekonomického a sociálneho rozvoja – dynamicky sa rozvíjajúcich regiónov, miest, obcí, a ďalších subjektov regionálneho rozvoja a zároveň solidárna podpora znevýhodnených subjektov pri mobilizácii ich špecifického potenciálu v prospech vyrovnávania negatívne pôsobiacich disparít a územnej súdržnosti,
- dostupnosť odolnej technickej, dopravnej, sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry vzdelávania zodpovedajúcej požiadavkám XXI. storočia vrátane informačnej a komunikačnej infraštruktúry, digitálnych technológií, infraštruktúry pre rozvoj kreativity, vznik a šírenie inovácií, pri rešpektovaní požiadavky sociálnej inklúzie.
- nadväznosť na medzinárodné dohody - táto vízia je v plnom súlade s víziou obsiahnutou v základných koncepčných dokumentoch na Európskej úrovni najmä Územnej agendy EÚ 2020 – smerom k inkluzívnej, šikovnej, udržateľnej Európe rôznorodých regiónov, ako aj Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

Na základe týchto predpokladov by sa Stratégia mala odvíjať od vízie rámčujúcej:

- Integratívnu reflexívnu stratégiu pre rôznorodé regióny, mestá a obce
- Stratégiu reagujúcu na aktuálne výzvy na úrovni Európskej únie a medzinárodnej úrovni
- Stratégiu reagujúcu na aktuálne výzvy a problémy rozvoja regiónov, miest a obcí SR

Podrobnejšie vid' príloha č. 6.

II. Projektová časť

1. Organizácia tvorby stratégie

Fáza 1 - Identifikácia potreby tvorby stratégie

Názov úlohy/pozície	Popis úloh, právomocí a zodpovedností
Zadávatel' stratégie	<ul style="list-style-type: none">• Je zodpovedný za politické zadanie vytvoriť stratégiu (formuluje predbežnú víziu).• Menuje gestora prípravy tvorby stratégie.• Schvaľuje vstupnú správu, rozhoduje o ďalšom postupe tvorby stratégie (navrhneteľ vo vstupnej správe).
Gestor prípravy tvorby stratégie	<ul style="list-style-type: none">• Menuje koordinátora prípravy tvorby stratégie.• Zodpovedá za vytvorenie plánu prípravných prác a schvaľuje ho.• Zodpovedá za tvorbu vstupnej správy.
Koordinátor prípravy tvorby stratégie	<ul style="list-style-type: none">• Zostavuje a riadi prípravný tím.• Vytvára plán prípravných prác (v spolupráci s prípravným tímom).• Zodpovedá za riadenie prípravy tvorby stratégie a realizáciu aktivít podľa plánu prípravných prác.• Identifikuje potrebu zmeny plánu prípravných prác.• Vytvára vstupnú správu (v spolupráci s prípravným tímom).
Prípravný tím	<ul style="list-style-type: none">• Vytvára plán prípravných prác.• Robí jednotlivé aktivity podľa plánu prípravných prác, najmä vykonáva:<ul style="list-style-type: none">zber dát,analýzy.• Vytvára vstupnú správu.

Fáza 2 až 7 tvorby stratégie

Názov úlohy/pozície	Popis úloh, právomocí a zodpovedností
Zadávatel' stratégie	<ul style="list-style-type: none"> • Menuje gestora tvorby stratégie. • Rozhoduje o výbere varianty sady strategických cieľov k rozpracovaniu. • Schvaľuje víziu, globálne a strategické ciele. • Je pravidelne informovaný o priebehu tvorby stratégie a o vybraných výstupoch (napr. o cieľoch a opatreniach stratégie, plánu implementácie stratégie a pod.). • Schvaľuje vypracovanú stratégiu.
Riadiaci výbor pre tvorbu stratégie	<ul style="list-style-type: none"> • Schvaľuje riadiacu dokumentáciu projektu tvorby stratégie. • Schvaľuje čiastkové výstupy tvorby stratégie v priebehu tvorby stratégie, resp. na konci jednotlivých fáz (napr. analytickú časť stratégie, upresnenú víziu, plán implementácie stratégie atď.) • Je pravidelne informovaný o priebehu projektu tvorby stratégie, jej výstupoch, prínosoch, rizikách a zmenách. • Schvaľuje zásadné zmeny projektu tvorby stratégie. • Rieši eskalované problémy.
Gestor tvorby stratégie	<ul style="list-style-type: none"> • Zastrešuje tvorbu stratégie v rámci poverenej organizácie. • Zabezpečuje súlad výstupov s požiadavkami zadávateľa stratégie. • Zaisťuje financovanie tvorby stratégie. • Menuje koordinátora tvorby stratégie. • Zodpovedá za interné obsadenie organizačnej štruktúry tvorby stratégie. • Zodpovedá za vytvorenie a schválenie riadiacej dokumentácie projektu tvorby stratégie. • Organizuje a riadi prácu Riadiaceho výboru pre tvorbu stratégie. • Zodpovedá za schválenie stratégie.
Koordinátor tvorby stratégie	<ul style="list-style-type: none"> • Zodpovedá za externé obsadenie organizačnej štruktúry tvorby stratégie. • Zodpovedá za vytvorenie projektového plánu tvorby stratégie a plánu riadenia rizík tvorby stratégie. • Zodpovedá za riadenie projektu tvorby stratégie a realizáciu aktivít podľa projektového plánu tvorby stratégie. • Zodpovedá za tvorbu jednotlivých častí stratégie. • Dohliada na správnu nadväznosť činností a efektívne riadenie zdrojov. • Vede tím pre tvorbu stratégie, deleguje prácu a podporuje členov tímu. • Koordinuje a riadi činnosť pracovnej skupiny (skupín). • Zodpovedá za priebežné schvaľovanie výstupov tvorby stratégie.
Tím pre tvorbu stratégie	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvára projektový plán tvorby stratégie a plán riadenia rizík tvorby stratégie. • Vykonáva jednotlivé aktivity podľa projektového plánu tvorby stratégie (resp. podľa riadiacej dokumentácie projektu tvorby stratégie): <ul style="list-style-type: none"> analýzy, kompiláciu analytickej časti strategického dokumentu,

Názov úlohy/pozície	Popis úloh, právomocí a zodpovedností
	<p>overenie vízie, zostavenie a hodnotenie variantov strategických cieľov, spracovanie sústavy cieľov, indikátorov a opatrení, spracovanie plánu implementácie stratégie, vypracovanie dôvodovej správy, realizáciu interného aj externého pripomienkového konania, vypracovanie správy o projekte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plní úlohy stanovené koordinátorom tvorby stratégie.
Manažér komunikácie a publicity	<ul style="list-style-type: none"> • Zodpovedá za vytvorenie plánu spolupráce a komunikácie tvorby stratégie. • Riadi, koordinuje a prípadne robí jednotlivé aktivity podľa plánu spolupráce a komunikácie tvorby stratégie. • Je informovaný o kľúčových aspektoch realizácie projektu tvorby stratégie.
Pracovná skupina (skupiny)	<ul style="list-style-type: none"> • V prípade potreby je účastníkom konzultácie k tvorbe riadiacej dokumentácie projektu tvorby stratégie. • Podieľa sa na vybraných aktivitách projektu tvorby stratégie: <ul style="list-style-type: none"> realizácii analýz, overení vízie, zostavení a hodnotení variantov strategických cieľov, spracovaní sústavy cieľov, indikátorov a opatrení, spracovaní plánu implementácie stratégie, vypracovaní dôvodovej správy, realizácii interného aj externého pripomienkového konania, vypracovaní správy o projekte. • Plní úlohy zadané koordinátorom tvorby stratégie, spolupracuje na tvorbe stratégie.

Zoznam zainteresovaných strán

Štátna správa	Samospráva a miestna štátna správa	Podnikateľský sektor	Rozličné (univerzity, MVO, a experti na regionálnu politiku, odbory zamestnancov)
MDV SR, , GR sekcia bytovej politiky a mestského rozvoja, Odbor programovania a monitorovania programov	Úrady samosprávnych krajov Úrady krajských miest	AZZZ SR RÚZ SR Klub 500	ARR krajov Integrovaná sieť RRA Komunálne výskumné a poradenské centrum, N.O.
Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti	ZMOS, Milan Muška	Slovenská obchodná a priemyselná komora	KOZ SR Konferencia rektorov SR Prognostický ústav SAV
Splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity	AHSS – Asociácia horských sídiel Slovenska	Slovenský živnostenský zväz	Národná sieť slovenských miestnych akčných skupín
Splnomocnenec vlády SR pre podporu NRO	Únia Miest SR, Milan Galanda	Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora	Videcky parlament Krajské a oblastné organizácie CR podľa zoznamu vedeného MDV SR
MF SR	Európske združenia územnej spolupráce	Združenia vlastníkov lesov	Regionálne združenia cestovného ruchu Združenie základných škôl Slovenska
MH SR, Odbor priemyselného rozvoja, sekcia stratégie	Okresné úrady z programu NRO		Asociácia stredných odborných škôl Slovenska Rada vysokých škôl SR Inštitút zamestnanosti
MŽP SR, Sekcia environmentálnej politiky, Inštitút environmentálnej politiky	Milan Gacík (okresný úrad Kežmarok)		Peter Rusnák Viktor Nižňanský
MZ SR, Odbor stratégie			Ľubomír Falťan Vladimír Slávik
MPRV SR, Odbor pôdohospodárskej politiky, (+ ARVI)			
MK SR, Sekcie kultúrneho dedičstva			
MŠVVaŠ SR, Sekcia regionálneho školstva			
ÚPPVII, Obor strategického plánovania			
MPSVR SR			
MZVaEZ SR			
MS SR			

Odhad nákladov a harmonogram tvorby stratégie

Odhad nákladov a harmonogram tvorby stratégie je obsiahnutý v samostatnej prílohe tohto materiálu, vid'. príloha č. 1 a č.7.

Hlavné riziká tvorby stratégie

Na základe brainstormingu expertov a pracovníkov sekcie regionálneho rozvoja ÚV SR (SRR ÚV SR) a Inštitútu stratégie a analýz ÚV SR (ISA ÚV SR) boli posúdené vnútorné i vonkajšie relevantné faktory, ktoré by mohli mať vplyv na tvorbu stratégie a tiež identifikované vstupy pre rámcovú analýzu kľúčových aktérov, vnútorné zdroje organizácie a možné problémy a riziká.

Medzi identifikované potenciálne problémy pri tvorbe a implementácii stratégie boli zaradené udalosti a systémové podmienky s potenciálom derivovania určitej neistoty. Tieto boli klasifikované podľa významnosti a rozdelené do troch skupín tak, ako to prináša nasledujúci tabuľkový prehľad.

Skupina problémov derivujúcich neistotu	Základná identifikácia problému	Závažnosť očakávaného problému	Miera pravdepodobnosti
Ovplyvnené udalosťami	Voľby do VÚC (2017) alebo budúce komunálne voľby (2022)	Stredná	Vysoká
	Politická nestabilita	Stredná	Stredná
	Ekonomická nestabilita	Vysoká	Vysoká
	Nové zistenia analýz (vrátane zlej interpretácie)	Nízka	Nízka
	Neinformovanosť	Stredná	
	Systémové fungovanie regionálneho rozvoja vs. systém spravovania a tvorby stratégie	Vysoká	Vysoká
	Nedostatok medzi-inštitucionálnej i vnútro-inštitucionálnej koordinácie (množstvo pripravovaných strategických dokumentov, rozličné záujmy)	Vysoká	Stredná
	Byrokracia a administratívne zaťaženie	Vysoká	Vysoká
	Opomenutie kľúčového aktéra	Nízka	Stredná
	Vysoká miera neistoty (rámce)	Stredná	Stredná
Vzťahové	Nesúlad medzi zdrojmi a potrebami	Stredná	Stredná
	Nesúlad medzi očakávaniami a reálnymi možnosťami, resp. politickou vôľou (naprieč úrovňami)	Vysoká	Stredná
	Napätie v systéme governance	Stredná	Stredná
	Napätie v reakcií na rozličné udalosti (vojna, terorizmus) a nárast extrémizmu v názoroch	Vysoká	Stredná
Systémové	Nejasnosť v sektorových stratégiách	Vysoká	Stredná
	Nechuť / nedôvera	Vysoká	Stredná
	Problémy s ľudskými, finančnými, časovými a organizačnými kapacitami	Vysoká	Vysoká
	Strata konzistentnosti	Vysoká	Nízka
	(Ne)stabilita aparátu zabezpečenia tvorby stratégie	Stredná	Nízka

2. Odporúčanie ďalšieho postupu

V zmysle indikatívneho harmonogramu je odporúčaním pokračovať v procese vypracovania strategického dokumentu v ďalších fázach tvorby stratégie.

Podklady pre tvorbu stratégie boli pripravované v súlade s vyššie spomínanou Metodikou a inštitucionálnym rámcom tvorby verejných stratégií, ktorá bola schválená uznesením vlády č. 197 zo dňa 26.4.2017 k Metodike a inštitucionálnemu rámcu tvorby verejných stratégií. Už počas prípravných stretnutí ku tvorbe vstupnej správy bola zvýšená pozornosť na adekvátne zapojenie relevantných aktérov ako sú zástupcovia štátnej správy, samosprávnych krajov, okresov, obcí, podnikateľov, neziskového sektora, ako aj zástupcovia z akademickej pôdy na zabezpečenie podpory tvorby stratégie v ďalších fázach. Na základe aktivít prípravného tímu stratégie boli v rámci vykonaných analýz a stretnutí identifikované vývojové trendy a kľúčové problémy v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť a premietnuť možné riešenia do stratégie.

Pri tvorbe vstupnej správy sa ukázala veľká potreba koordinácie rezortných investícií na regionálnej úrovni, a tiež potreba revízie kompetencií, úloh a povinnosti jednotlivých aktérov regionálnej politiky, pričom sa musí klásť dôraz na spoločný konsenzus. Paralelne bude potrebné riešiť legislatívne opatrenia týkajúce sa dostupnosti a maximálneho využitia zbieraných údajov pre proces tvorby, implementácie a monitorovania plnenia strategických dokumentov kvôli skvalitneniu procesov rozhodovania.

3. Návrh členov tímu pre tvorbu stratégie

Attila Tóth, koordinátor prípravného tímu, SRR ÚV SR

Maroš Finka, expert ÚV SR

Roman Havlíček, riaditeľ odboru stratégie a metodiky, SRR ÚV SR

Eva Zelizňaková, generálna riaditeľka SRR ÚV SR

Veronika Zlaczká, člen prípravného tímu, ISA ÚV SR

Oliver Rafaj, člen prípravného tímu, ISA ÚV SR

Martin Hulényi, člen prípravného tímu, ISA ÚV SR

Jarmila Trenčanská, člen prípravného tímu, ÚPPVII

Gabriela Stopková, člen prípravného tímu, Útvar splnomocnenca vlády SR pre podporu NRO

4. Zoznam príloh

- 1a. Plán prípravných prác (vrátane indikatívneho harmonogramu tvorby stratégie)
- 1b. Úlohy pracovnej skupiny pri tvorbe národnej stratégie
- 2a. Vstupná analýza identifikovaných problémov
- 2b. Podklad pre analytickú časť vstupnej správy pre Národnú stratégiu regionálneho a územného rozvoja do roku 2030
3. Analýza regulačného rámca
4. Predbežný zoznam zainteresovaných strán pri tvorbe dokumentu národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky
5. Analýza budúceho vývoja
6. Analýza predbežnej vízie
7. Indikatívny a štruktúrovaný odhad nákladov na roky 2017 a 2018
8. Indikatívna štruktúra národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030
- 9a. Porovnávací analýza v oblasti podpory regionálneho rozvoja
- 9b. Porovnávací analýza ekonomického rozvoja v SR a v krajinách OECD
- 9c. Porovnávací analýza v oblasti podpory regionálneho rozvoja – Prioritné oblasti
10. Zoznam zozbieraných odporúčaní zo strany vyšších územných celkov pre úspešné plnenie stanovených priorít a hlavných cieľov platnej aktualizovanej národnej stratégie regionálneho rozvoja SR do roku 2020